

schillende verhoudingen voorkomen. Broeder Arnoud geeft een korte beschrijving van de bouw- en levenswijze van *Asellus aquaticus*, de waterpissebed. Verder deelt hij mede, dat hij thans reeds 10 vindplaatsen kent van *Niphargus spec.*: Eys-Wittem (2 pl.), Terziet (1 pl.), Etenaken (1 pl.), Mechelen (2 pl.), Cottessen (1 pl.), Vijlen (3 pl.).

te Maastricht op Woensdag 2 December 1953.

Aanwezig de dames: Willemse-Widdershoven, Smeets, Sterken, Sniekers, Kemp-Dassen, van Doorn-Brunschot, Muskens, Zr M. Christella, Zr M. Juliette, Chambille, Berendschot, en de heren Willemse, van Rummelen, Kruytzer, van Sonderen, Sterken, Willems, Willemse, Nijst, Ruland, Onstenk, Maessen, Sniekers, Koelmans, Wassenberg, Stevens, Kemp, Br. Maurentius, Broeder Julianus, Broeder Jeroen, Broeder Modestus, van Doorn, Gregoire, Beaulen, Genemans, Sondeyker, Gorgels, Willemse, van Nieuwenhoven, Wijsen.

De conservator, de heer Kruytzer, laat aan de vergadering de 7 Mosasaurus-wervels zien, die hij in de afgelopen maand van de Kalkmergelmaatschappij St Pietersberg N.V. ontvangen heeft. Spreker dankt de heer W. E. H. Janssen, de directeur der Maatschappij, voor dit waardevol geschenk en het personeel voor de zorg, waarmede het deze fossielen verzameld heeft. Voorlopig is het werk op de vindplaats stilgelegd. *Ir. van Schaik* was zo vriendelijk de conservator opmerkzaam te maken op het volgende: de vindplaats van deze fossielen ligt in hetzelfde gebied van de St Pietersberg, waar in 1770 door Hoffmann de beroemde Mosasaurus-kop werd gevonden; er bestaat namelijk in het kaartenarchief van de Generale Staf te Parijs een tekening van een gedeelte van de St Pietersberg, waarop de vindplaats van de schedel aangegeven staat. Deze kaart is door de heer van Schaik gefotografeerd en men vindt er een reproductie van in het boek „De St Pietersberg” van 1938 (blz. 107). Ter plaatse zal nog een nader onderzoek worden ingesteld. Van Broeder Arnoud ontving het Museum enige landpissebedden (*Isopoda*), namelijk *Oniscus asellus* L., *Legidium hypnorum* Cuv., *Platylathrus hoffmannseygi* Brandt, *Philoscia muscorum* Scop., *Porcellio spinicornis* Say. en *P. scaber* Latr.

Hierna hield de heer van Nieuwenhoven zijn

aangekondigde lezing. Aan het oude dieren-epos ging hij snel voorbij. Hierin treden mensen op „vermomd” als dieren, die zich immers van de menselijke taal bedienen. Hij heeft er geen bezwaar tegen, dat de dieren zich mensachtig uiten, vooral niet in de boeken voor de jeugd, die immers aangepast moeten zijn aan het bevattingsvermogen van het kind. Hij refereert in dit verband boeken van *Vader Bever* (Piek en Martijn), *Tinbergen* (Klieuw), *Kokko* (Illusia op aarde), *Löns* (Mummelman), *Lagerlöf* (Niels Holgersson's wonderbare reis). Hierin wordt het leven van een dier vaak zeer poëtisch beschreven, zonder dat nu direct de bedoeling aanwezig is de dieren op biologisch juiste wijze te laten „spreken”. Fouten signaleert hij in boeken van *Elsendoorn* (Ruuntje), *Kuylman* (Ulk), *Vader Bever* (Martijn), waarin de dieren vaak gedreven worden door menselijk overleg of in het bezit zijn van een menselijk waarnemingsvermogen. Als goede voorbeelden noemt hij de boeken van *Casteret* (Myo) en *Engelhard de Witt* (Kwiek), waarin getracht wordt het dier op zijn eigen wijze zijn waarnemingen te laten verwerken.

De „dierentaal” is gecodeerd en aangeboren, zowel voor het dier, dat iets mede te delen heeft als voor de „luisteraar”. Dit wordt door de inleider duidelijk gemaakt met verhalen van *Lorenz* (Tiergeschichten). Het „spreken” van papegaaien, kraaien en andere vogels, het zogenaamde spotten, heeft niets met deze code te maken. Dit is een rijtje klanken, dat het dier produceert, nadat het een bepaalde waarneming heeft gedaan, een z.g. voorwaardelijke reflex, en dus aangeleerd. Uit *Hagen* (Erk), *Long* (Een broertje van de beer), *Tinbergen* (Kwiek) en vooral uit *Lorenz* (Tiergeschichten) werd dit gegeven tenslotte toegelicht.

COMITE VAN VOGELBESCHERMING UIT HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP JAARVERSLAG 1952.

A. Samenstelling.

Op 31 December 1952 was het Comité als volgt samengesteld:

M. Mommers, Voorzitter
Fr. Rondagh, Secretaris-Penningmeester
Dr G. Panhuysen, K. Stevens, J. Schoenmakers,
W. Otten, P. Wassenberg, Cl. Stols en W. G. C. Onstenk, leden.

B. Propaganda en Voorlichting.

Uit de provincie en meer speciaal uit de stad Maastricht werden aan vele vragenstellers inlichtingen verstrekt betreffende het doel en streven van ons Comité, vogelliteratuur, voeding aan de vogels gedurende de wintermaanden en aan jagers meer speciaal over aangelegenheden betreffende jacht.

Van de zijde van de politie werd meerdere malen advies ingewonnen over diverse in beslag genomen vogels, terwijl voor het Kantongerecht te Maastricht een enkele maal een verklaring werd afgelegd over in beslag genomen Japanse nachtegalen.

Met de dienst Gemeentewerken te Maastricht werd nader overeengekomen dat de kosten voor onderhoud en herstel der voedertafels door deze dienst zullen worden gedragen.

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling deze voedertafels alleen gedurende de wintermaanden te plaatsen, doch bij nader inzien leek het beter deze tafels het gehele jaar door te laten staan. Onnodige kosten voor het opruimen en het herplaatsen, benevens de daarmee gepaard gaande kansen op beschadigingen kunnen hierdoor worden voorkomen.

Op de in September 1952 ten huize van Dr Panhuysen gehouden vergadering werd met algemene stemmen het besluit genomen, dat ook buitenstaanders lid van ons Comité kunnen worden echter onder speciale voorwaarde dat men lid is van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Met het buitenland werd evenals voorgaande jaren nauw contact onderhouden.

Enkele malen werd door middel van de pers voorlichting op het gebied der vogelbescherming gegeven, terwijl ook de Regionale Omroep Zuid een enkele maal zijn diensten heeft aangeboden.

C. Wintervoeding.

Evenals in de winter 1951-1952 verleende de Vereniging Dierenpark gedurende de winter 1952-1953 haar volle medewerking en waren de voedertafels alle dagen opnieuw van voeder voorzien.

D. Nestkastencultuur.

De nestkasten welke te hoog waren opgehangen en veelal onbewoond waren, werden in samenwerking met de plantsoendienst op gewenste hoogte gebracht.

Uit de in Juli 1952 gehouden nestkastencon-

trole bleek echter opnieuw, dat een groot gedeelte niet bewoond werd.

Er is toen opnieuw besloten, die nestkasten welke onbewoond waren naar andere parken over te brengen. Dit heeft intussen plaats gehad, waardoor thans ook nestkasten zijn aangebracht in het Aldenhof- en Waldeckpark.

E. Diversen.

Met het geven van adviezen en het blijven verstreken van inlichtingen over vogelbeschermingsproblemen zal ons Comité blijven voortgaan.

Verder zal getracht worden nauwer contact met de burgemeesters van diverse kleinere gemeenten tot stand te brengen, dit met het oog op het afgeven van G-vergunningen.

Ook met de heren jagers zal opnieuw contact worden opgenomen.

F. Besluit.

Rest ons nog een woord van dank te richten tot allen die ons in ons werk met raad en daad hebben bijgestaan, speciaal het bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, de Vereniging Dierenpark en de dienst van Gemeentewerken (afd. Plantsoenen) te Maastricht.

Fr. Rondagh.

**DE TURKSE TORTEL,
STREPTOPELIA DECAOCTO DECAOCTO FRIV.
BROEDVOGEL IN WEERT.**

door J.H.H. DE HAAN, Weert

Een heer te Weert, die een gedegen kennis bezit van onze inlandse duivensoorten, maakte er mij in 1952 op attent, dat in het centrum van de stad Weert, nabij het gebouwen-complex van een onderwijs-inrichting, duiven broedden, welke zich in menig opzicht anders gedroegen, dan de hem tot dusverre bekende soorten. Aangezien mijn bezigheden mij dagelijks in de nabijheid van deze broedplaats brachten, was dit ook voor mij niet onopgemerkt gebleven. Aan de hand van inmiddels omtrent het doordringen van de Turkse tortels naar West-Europa gedane publicaties, werd het mij steeds duidelijker, dat we hier met deze duiven te doen hadden. Intussen werd voortgegaan met het observeren der vogels en daaruit werd dan ook ten slotte de absolute zekerheid omtrent de soort verkregen.

Volgens Dr G. Steinbacher in „Ornitho-